

OD REDAKCJI

W lipcu 1969 r. minęło 25 lat od powstania ludowego państwa polskiego, a w lutym 1970 r. 25 lat wyzwolenia Poznania i tym samym całej ziemi wielkopolskiej spod hitlerowskiej okupacji. Dаты te przypominają węzłowe punkty w kształtowaniu się naszego socjalistycznego państwa. Władzę państwową bowiem od początku jej istnienia sprawuje lud pracujący miast i wsi z klasą robotniczą na czele. Państwo to opiera się na społecznej własności środków produkcji. Stworzenie tego państwa nie oznaczało jednak i nie oznacza, że społeczeństwo polskie i gospodarka narodowa same przez się stały się socjalistyczne. Odsunięcie od władzy klas posiadających, utworzenie i utrzymanie władzy państwowej przez lud pracujący otwarło jedynie możliwość realizacji zadań rewolucji socjalistycznej w dziedzinie gospodarki, życia społecznego i świadomości narodu. Rewolucja socjalistyczna w Polsce trwa nadal, gdyż nie wszystkie jej zadania zostały już zrealizowane. Mamy od dawna zorganizowaną, zgodnie z programem socjalizmu naukowego, władzę państwową, życie polityczne Polski również od dawna zorganizowane jest na sposób socjalistyczny, socjalistyczny od lat jest nasz przemysł, nasz system pieniężny, komunikacja, handel wewnętrzny i zagraniczny. Uzyskaliśmy w minionym 25-leciu zasadnicze wyniki w socjalistycznej przebudowie rolnictwa, ale proces tej przebudowy nie jest dotychczas zakończony. Nastąpiły też gruntowne zmiany o charakterze socjalistycznym w świadomości narodu polskiego. I tu jednak proces zmian jest długotrwały i nie zaraz będzie można ocenić, że świadomość narodu polskiego jest już w całości socjalistyczna. Od dawna w pełni socjalistyczny charakter ma nasza polityka zagraniczna. W sumie można więc powiedzieć, że większość zadań rewolucji socjalistycznej mamy już za sobą. Zadania jednak, jakie nadal pozostają w tej dziedzinie przed nami, nie pozwalają uznać, iż proces budowy socjalizmu w Polsce został zakończony. W związku z tym państwo nasze nadal jest państwem socjalistycznym w pierwszym etapie jego rozwoju, czyli państwem dyktatury klasy robotniczej. Nadal stoją przed nim zadania wyznaczone przez art. 3 Konstytucji PRL z 22 VII 1952 r. Stoi ono na straży zdobyczy ludu pracującego miast i wsi, zabezpieczając jego władzę i wolność przed siłami wrogimi ludowi. Ogranicza ono, wypiera i likwiduje klasy społeczne żyjące z wyzysku ludzi pracy. Dokonuje się to nie tylko

w sferze życia politycznego, gospodarczego i społecznego, ale także w sferze życia duchowego, w sferze ideologii. Równocześnie państwo zapewnia rozwój i nieustanny wzrost sił wytwórczych kraju przez jego uprzemysłowienie, przez likwidację zacofania gospodarczego, technicznego i kulturalnego. Organizuje ono gospodarkę planową, opierając się na przedsiębiorstwach stanowiących własność społeczną. Państwo zabezpiecza stały wzrost dobrobytu, zdrowotności i poziomu kulturalnego ludzi pracy, zapewniając zarazem wszechstronny rozkwit kultury narodowej. Prawo tworzone przez PRL jest wyrazem interesów i woli ludzi pracy. Ucieleśnione jest w nim wyobrażenie klasy robotniczej, chłopstwa pracującego, inteligencji i rzemieślników pracujących o tym co jest sprawiedliwe, co jest słuszne. Każdy krok na drodze realizacji wymienionych wyżej zadań zbliża Polskę do stanu, kiedy w pełni będzie socjalistyczna, kiedy socjalizm będzie zbudowany całkowicie i ostatecznie tzn. w sposób nieodwracalny. Wtedy dopiero nastąpi w stosunkach wewnętrznych przeobrażenie się naszego kraju z państwa dyktatury klasy robotniczej w socjalistyczne państwo ogólnonarodowe.

W minionym 25-leciu nastąpiły również daleko idące zmiany w formie naszego państwa. U swoich początków państwo ludowe nawiązywało do niektórych elementów burżuazyjnej, parlamentarnej republiki demokratycznej. Konstytucja PRL z 1952 r. ukształtowała nasze państwo jako socjalistyczną republikę demokratyczną. Ostatnie 18 lat wykazało dużą żywotność tej formy państwa, jej adekwatność do potrzeb narodu polskiego budującego socjalizm. Zmiany, co do formy naszego państwa, jakie następowały, zwłaszcza zmiany zapoczątkowane przez uchwały VIII Plenum KC PZPR z 1956 r., są realizacją polityki socjalistycznej demokratyzacji życia w Polsce. Proces tych zmian trwa. Jego treść na najbliższe lata wytyczyła uchwała V Zjazdu PZPR z 1968 r. Zmiany, jakim co do swej treści, jak i co do formy podlega nasze państwo, znajdują zewnętrzny wyraz w terminologii. Pewne terminy, które miały duże znaczenie w pierwszych latach Polski Ludowej, dziś mają tylko znaczenie historyczne. Należy do nich m. in. — termin „państwo demokracji ludowej”. W pierwszym okresie przemian rewolucyjnych w Polsce oznaczać miał on odrębności w treści klasowej naszego państwa, jego odrębności w stosunku do demokracji burżuazyjnych, jak i w stosunku do państwa radzieckiego. Później, gdy stało się jasne, że nasze państwo i państwo radzieckie są jednorodne co do swej treści klasowej, że jest ono po prostu państwem socjalistycznym, termin „państwo demokracji ludowej” odnieszono przede wszystkim do jego odrębności co do formy w stosunku do ZSRR. Kiedy jednak nastąpiło zbliżenie obu form, naszego państwa i państwa radzieckiego i kiedy inne państwa, nazywane również państwami demokracji ludowej, bardzo zróżnicowały swoje formy, od tej także strony termin ten stracił swą wartość. Dlatego, charakteryzując nasze dzisiejsze państwo, stwierdzamy, że jest ono co do swej treści klaso-

wej państwem socjalistycznym na pierwszym etapie jego rozwoju, co do swej formy zaś socjalistyczną republiką demokratyczną.

Prawo pochodzi od państwa. Jest ono takie co do treści narodowej i klasowej, jakie jest państwo, które je tworzy. Minione 25 lat jest okresem powstawania i rozwoju prawa socjalistycznego w Polsce. W okresie tym, zwłaszcza w ostatnich 10 latach, zostały skodyfikowane podstawowe gałęzie naszego prawa. Uchwalenie w najbliższym czasie kodeksu prawa pracy będzie etapem końcowym obecnej fali wielkich kodyfikacji. Państwo polskie na przestrzeni jego sławnego 1000-lecia nie miało nigdy tak doskonałego systemu prawnego, jak ten, który wytworzyła Polska Ludowa.

Wspomniane przemiany i osiągnięcia rodziły się w walce. Są one rezultatem słusznej polityki kierowniczej siły narodu polskiego — partii marksistowsko-leninowskiej — PPR i PZPR — oraz zjednoczonej wokół tej partii całej polskiej lewicy społecznej, wszystkich sił patriotycznych. Są one rezultatem pomocy udzielanej Polsce Ludowej przez ZSRR i inne państwa świata socjalistycznego oraz przez cały światowy ruch robotniczy. Są one wynikiem codziennego trudu, pracy i poświęcenia całego ludu pracującego z klasą robotniczą na czele.

25-lecie Polski Ludowej obchodzi uroczyście cały nasz naród, wszyscy Polacy na świecie. Również Redakcja na swoim skromnym odcinku postanowiła zaznaczyć swój udział w tym ogólnonarodowym obchodzie. Czyni to poświęcając niniejszy zeszyt Ruchu Prawniczego, Ekonomicznego i Socjologicznego Polsce Ludowej w jej 25 rocznicę.

Poznań, kwiecień 1970 r.

DE LA RÉDACTION

En juillet 1969, 25 ans nous séparaient de l'insurrection de l'état populaire polonais. En février 1970, 25 ans nous séparaient de la libération de Poznań et de toute la Grande Pologne de l'occupation hitlérienne. Ces dates nous rapellent les points vitaux dans la formation de notre état socialiste. Car c'est le peuple travailleur des villes et des campagnes, avec la classe ouvrière à sa tête, qui possède l'autorité de l'état. Cet état s'appuie sur la propriété sociale des moyens de production. La création de cet état ne voulait pas et ne veut pas cependant dire que la société polonaise et l'économie nationale soient devenues socialistes d'elles-mêmes. L'éloignement du gouvernement des classes possédantes, la création et le maintien de l'autorité de l'état par le peuple travailleur ont simplement créé la possibilité de réaliser les tâches de la révolution socialiste dans le domaine de l'économie, de la vie sociale, et de la conscience de la nation. La révolution socialiste en Pologne continue d'exister, car toutes ses tâches n'ont pas encore été réalisées. Depuis longtemps nous avons une autorité d'état organisée en conformité avec le programme du socialisme scientifique, la vie politique de la Pologne est elle aussi depuis longtemps organisée à la manière socialiste, depuis des années notre industrie, notre système monétaire, notre communication et notre commerce intérieur et extérieur, sont socialistes. Nous avons obtenu durant les 25 années passées des résultats importants dans la transformation socialiste de l'agriculture, mais le processus de cette transformation n'est pas jusqu'ici terminé. Des changements vitaux à caractère socialiste sont également intervenus dans la conscience de la nation polonaise. Mais ici encore le processus est très long et ce n'est pas tout de suite que l'on pourra affirmer que la conscience de la nation polonaise est tout à fait socialiste. Depuis longtemps notre politique extérieure possède un caractère socialiste. En somme on peut dire que nous avons rempli la majorité des tâches de la révolution socialiste. Cependant les tâches qui nous restent encore à remplir ne nous permettent pas de reconnaître que la construction du socialisme en Pologne est terminée.

Conséquemment notre état est encore un état socialiste dans la première étape de son développement, c'est à dire un état de dictature de la classe ouvrière. Les tâches déterminées par l'article 3 de la Constitution de la République Populaire de Pologne du 22 VII 1952 restent tou-

jours devant nous. Cet article préserve les acquisitions du peuple travailleur des villes et des campagnes, assurant l'autorité et la liberté devant les forces hostiles au peuple. Il limite, repousse et abolit les classes sociales vivant de l'exploitation des travailleurs. Cela s'effectue non seulement dans le domaine de la vie politique, économique et sociale mais aussi dans le domaine de la vie spirituelle, le domaine de l'idéologie. En même temps l'état assure le développement et l'accroissement constant des forces de production du pays par son industrialisation, par la liquidation du retard économique, technique et culturel. Il organise une économie planifiée s'appuyant sur les entreprises constituant une propriété sociale. L'état assure l'accroissement constant du bien-être, de la santé et du niveau culturel des travailleurs, assurant par là même un épanouissement universel de la culture nationale. Le droit constitué par la RPP est l'expression des intérêts et de la volonté des travailleurs. Il représente l'image de la classe ouvrière, des paysans, de l'intelligentsja et des artisans travaillant pour ce qui est juste et sage. Chaque pas sur le chemin de la réalisation des tâches sus-citées rapproche la Pologne de l'état dans lequel elle sera tout à fait socialiste, dans lequel le socialisme sera construit tout à fait et une fois pour toutes, c'est à dire irréversiblement. C'est alors que s'effectuera dans les relations intérieures, le passage de notre état d'état de dictature de la classe ouvrière en état socialiste du peuple tout entier.

Durant les 25 années passées des modifications importantes sont également intervenues dans la forme de notre état. A ses débuts, l'état populaire avait gardé certains éléments de la république parlementaire bourgeoise. La Constitution de la RPP de 1952 a formé notre état en république démocratique socialiste. Les 18 dernières années ont montré la grande vitalité de cette forme d'état, son adaptation aux besoins de la nation polonaise construisant le socialisme. Les modifications en ce qui concerne la forme de notre état, et surtout les modifications débutées par les résolutions de la VIII-ème séance plénière du Comité Central du Parti Ouvrier Unifié Polonais de 1956, constituent la réalisation de la politique de démocratisation socialiste de la vie en Pologne. Le processus de ces modifications dure encore. Son cours pour les années à suivre a été établi par la résolution du V-ème Congrès du POUP de 1968. Les modifications que subit notre état aussi bien du point de vue de la forme que du point de vue du contenu, trouvent leur reflet dans la terminologie. Certains termes qui, dans les premières années de la Pologne Populaire avaient une signification importante, n'ont plus aujourd'hui qu'une signification historique. Parmi ces termes, il faut citer entre autres l'expression „état de démocratie populaire". Durant la première période des modifications révolutionnaires en Pologne, elle devait signifier la singularité de notre état de par son système de classes, sa singularité par rapport aux démocraties bourgeoises ainsi que par rapport à l'état soviétique.

Plus tard, quand il est devenu clair que notre état et l'état soviétique étaient uniformes quant à leurs systèmes de classes, qu'il est tout simplement un état socialiste, le terme „état de démocratie populaire" fut rapporté à sa singularité en ce qui concerne la forme, par rapport à l'URSS. Cependant quand il y eut un rapprochement entre la forme de notre état et la forme de l'état soviétique et quand les autres états appelés également états de démocratie populaire, modifièrent beaucoup leurs formes, l'expression perdit sa valeur de ce point de vue également. C'est pourquoi, en caractérisant notre état actuel, nous constatons qu'en ce qui concerne son système de classes, il est un état socialiste dans la première étape de son développement, qu'en ce qui concerne sa forme, il est une république démocratique socialiste.

Le droit provient de l'état. Il est, du point de vue national et de son système de classes, comme l'état qui le crée. Les 25 années passées sont la période de création et de développement du droit socialiste en Pologne. Durant cette période, surtout dans les 10 dernières années, on a codifié les principales branches de notre droit. L'adoption dans les plus proches années à venir du code du travail sera l'étape finale de la vague actuelle des grandes codifications. L'état polonais, durant tout son célèbre millénaire, n'a jamais eu de système juridique aussi parfait que celui qu'a créé la Pologne Populaire.

Les modifications et les résultats cités sont nés dans la lutte. Ils sont la conséquence de la juste politique directrice des forces de la nation polonaise, du parti marxiste-léniniste-Parti Ouvrier Polonais et Parti Ouvrier Unifié Polonais — ainsi que de toute la gauche polonaise sociale et de toutes les forces patriotiques rassemblées autour de ce parti. Ils sont la conséquence de l'aide offerte à la Pologne Populaire par l'URSS et par d'autres états du monde socialiste ainsi que par tout le mouvement ouvrier mondial. Ils sont la conséquence de la peine, du travail et du sacrifice quotidiens du peuple travailleur avec la classe ouvrière à sa tête.

Notre nation entière, tous les Polonais dans le monde célèbrent le 25-ème anniversaire de la Pologne Populaire. Notre rédaction, dans son modeste travail, a décidé elle aussi de manifester sa part dans cette célébration nationale. Elle le fait en dédiant le présent tome du Mouvement Juridique Economique et Sociologique, à la Pologne Populaire à l'occasion de son 25-ème anniversaire.

Poznań, avril 1970.